

شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

استان قم، شهر قم، مرکز تربیت مدرس صدیقه کبری (س)

عنوان

تحلیل روش علامه طباطبایی (ره) در نقد اقوال مفسران اهل تسنن در آیات توحیدی

استاد راهنما

حجت الاسلام و المسلمین دکتر احسان ابراهیمی «زیدعزه»

استاد مشاور

جناب آقای دکتر مجید احسن «زیدعزه»

نگارنده

ندا نصیری مبارکه

سال تدوین

زمستان ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای سیاستگذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

معاونت پژوهش

استان قم، شهر قم، مرکز تربیت مدرس صدیقه کبری (س)

عنوان:

تحلیل روش علامه طباطبایی (ره) در نقد اقوال مفسران اهل تسنن در آیات توحیدی

استاد راهنما

حجت الاسلام و المسلمین دکتر احسان ابراهیمی «زیدعزه»

استاد مشاور

جناب آقای دکتر مجید احسن «زیدعزه»

نگارنده

ندا نصیری مبارکه

سال تدوین

زمستان ۱۴۰۳

«هو البصیر»

«اظهار نامه اصالت اثر و تقید به حقوق مادی و معنوی آن»

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر علمی - پژوهشی متعلق به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران، طلبه و استاد راهنما است.

اینجانب **ندا نصیری مبارکه** طلبه مرکز تربیت مدرس صدیقه کبری (س) با کد طلبگی

۹۵۲۵۴۱۰۰۶۹ نگارنده: پایان‌نامه □ رساله علمی ■ با عنوان:

تحلیل روش علامه طباطبائی در نقد اقوال مفسران اهل تسنن در آیات توحیدی

اذعان می‌کنم که:

۱. این تحقیق پیش‌تر برای احراز هیچ مدرک علمی هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.
۲. مطالب مندرج در این اثر برداشت، جمع‌آوری و تدوین صرف نبوده و حاصل کار پژوهشی بنده است.
۳. دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این پژوهش از آن‌ها استفاده شده و حق الناس محسوب می‌شود، مطابق مقررات، ارجاع شده و در فهرست منابع و مآخذ نیز ذکر گردیده است.
۴. استفاده از این اثر به صورت مکتوب اعم از: کتاب یا مقاله یا موارد مشابه دیگر، پس از کسب مجوز از معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه خواهران صورت خواهد گرفت و افزون بر آن، به نام نگارنده و استاد راهنما در مقدمه - بر مبنای اجازه استاد راهنما در کاربرگ تأیید اعتبار علمی اثر - اشاره خواهد شد. در صورت اثبات عدم پایبندی به موارد پیش گفته (در هر زمان) اعتبار علمی و ارزش مدرک تحصیلی صادر شده، به حالت تعلیق در آمده و در کمیسیون امور خاص استان یا مرکز تعیین تکلیف خواهد شد.

تاریخ و امضاء

«تصویر صورت جلسه دفاع»

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواجه نصیر

- ۴۱- حوی، سعید، الاساس فی التفسیر، چاپ ۶، قاهره: دار السلام، ۱۴۲۴ ق
- ۴۲- خرم دل، مصطفی، تفسیر نور، تهران: احسان، ۱۳۸۴
- ۴۳- خرازی، سید محسن، بدایة المعارف الإلهیة فی شرح عقائد الإمامیة، چاپ ۴، قم: مؤسسه النشر الإسلامی، ۱۴۱۷ ق
- ۴۴- خسروپناه، عبدالحسین، روش شناسی علوم اجتماعی، چاپ ۱، تهران: موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه، ۱۳۹۴
- ۴۵- خویی، سید ابو القاسم، البیان فی تفسیر القرآن، قم: مؤسسه احیاء آثار الامام الخوئی، بی تا
- ۴۶- درویش، محی الدین، اعراب القرآن الکریم و بیانه، چاپ ۴، حمص: الارشاد، ۱۴۱۵ ق
- ۴۷- دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، ج ۲۶، چاپ ۴۶، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۶
- ۴۸- -----، لغت نامه دهخدا، ج ۳۵، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۳۹
- ۴۹- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات ألفاظ القرآن، چاپ ۱، بیروت: دار القلم، ۱۴۱۲ ه. ق
- ۵۰- -----، ترجمه و تحقیق مفردات الفاظ قرآن، مترجم: غلامرضا خسروی حسینی، چاپ ۱، تهران: مرتضوی، ۱۳۶۹
- ۵۱- ربانی، محمدحسن، سبک شناسی مفسران، تهران: ناشر سفیر اردهال، ۱۳۸۹
- ۵۲- رجبی، روش تفسیر قرآن، چاپ ۱، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۳
- ۵۳- زرکشی، محمد بن عبد الله، البرهان فی علوم القرآن، چاپ ۱، بیروت: دار المعرفة، ۱۴۱۰ ق
- ۵۴- زمخشری، محمود بن عمر، الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل، چاپ ۳، بیروت: دار الكتاب العربی، ۱۴۰۷ ق
- ۵۵- -----، تفسیر کشاف، ترجمه مسعود انصاری، ج ۱، چاپ ۲، تهران: ققنوس، ۱۳۹۱
- ۵۶- ساروخانی، باقر، روش های تحقیق در علوم اجتماعی، ج ۱، چاپ ۱۸، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۳
- ۵۷- سبجانی، جعفر، بحوث فی الملل و النحل، ج ۴، قم: مؤسسه النشر الإسلامی - مؤسسه الإمام الصادق (ع)، بی تا
- ۵۸- -----، رسائل و مقالات، ج ۵، چاپ ۲، قم: مؤسسه الإمام الصادق (ع)، ۱۴۲۵ ق
- ۵۹- -----، محاضرات فی الإلهیات، چاپ ۱۱، قم: مؤسسه امام صادق (ع)، ۱۴۲۸ ق
- ۶۰- -----، الإلهیات علی هدی الكتاب و السنة و العقل، ج ۲، چاپ ۳، قم: مرکز العالمی للدراسات الإسلامیة، ۱۴۱۲ ق

- ۶۱- سجادی، جعفر، فرهنگ معارف اسلامی، چاپ ۳، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۳
- ۶۲- سدی، اسماعیل بن عبدالرحمن، تفسیر السدی الكبير، مصر: دارالوفاء، ۱۴۱۴ق
- ۶۳- شاکر، محمدکاظم، مبانی و روشهای تفسیری، چاپ ۱، قم: مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۸۲
- ۶۴- شاهعبدالعظیمی، حسین، تفسیر اثنی عشری، تهران: میقات، ۱۳۶۳
- ۶۵- شرفی، احمد بن محمد بن صلاح، شرح الأساس الكبير، ج ۲، چاپ ۱، صنعاء: دار الحکمة الیمانیة، ۱۴۱۱ق
- ۶۶- شریفی، احمد حسین، روش شناسی علوم انسانی اسلامی، تهران: آفتاب توسعه، ۱۳۹۵
- ۶۷- -----، نظریه پردازی اسلامی در علوم انسانی، چاپ ۱، تهران: آفتاب توسعه، ۱۳۹۷
- ۶۸- شعرانی، ابوالحسن، شرح فارسی تجرید الاعتقاد، تهران: انتشارات اسلامی، بی تا
- ۶۹- شهرستانی، محمد بن عبد الکرم، الملل و النحل، ج ۱، چاپ ۳، قم: الشریف الرضی، ۱۳۶۴ ش
- ۷۰- شیخلی، بهجت عبدالواحد، اعراب القرآن الکرم، چاپ ۱، بیروت: دار الفکر، ۱۴۲۷ ق
- ۷۱- صابونی، محمد علی، صفوة التفاسیر، چاپ: ۱، بیروت: دار الفکر، ۱۴۲۱ق
- ۷۲- صادقی تهرانی، محمد، الفرقان فی تفسیر القرآن بالقرآن و السنه، قم: فرهنگ اسلامی، ۱۴۰۶ ق
- ۷۳- صالح، بهجت عبدالواحد، الإعراب المفصل لکتاب الله المرتل، ج ۱۰، چاپ ۲، اردن: دارالفکر، ۱۹۹۸م
- ۷۴- طباطبایی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، بیروت: مؤسسه الأعلمی للمطبوعات، ۱۳۹۰ق
- ۷۵- -----، ترجمه تفسیر المیزان، ج ۱، چاپ ۵، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۴
- ۷۶- -----، شیعه در اسلام، چاپ ۱۳، قم: دفتر نشر اسلامی، ۱۳۷۸
- ۷۷- طبرسی، احمد بن علی، الإحتجاج علی أهل اللجاج، مشهد: نشر مرتضی، ۱۴۰۳ق
- ۷۸- طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر جوامع الجامع، چاپ ۱، قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت، ۱۴۱۲ق
- ۷۹- -----، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، تهران: ناصر خسرو، ۱۳۷۲ش
- ۸۰- طریحی، فخر الدین بن محمد، مجمع البحرین، چاپ ۳، تهران: مرتضوی، ۱۳۷۵
- ۸۱- طوسی، محمد بن حسن، التبیان فی تفسیر القرآن، بیروت: دار إحياء التراث العربی، بی تا
- ۸۲- طوسی، محمد بن محمد؛ حلی، حسن بن یوسف؛ عاملی، بهاءالدین محمد، پنج رساله اعتقادی، چاپ ۱، قم: کتابخانه آیت الله مرعشی، ۱۳۷۴
- ۸۳- طیب، عبد الحسین، کلم الطیب در تقریر عقاید اسلام، چاپ ۴، کتابخانه اسلام، ۱۳۶۲
- ۸۴- طیب، عبدالحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، چاپ ۲، تهران: اسلام، ۱۳۶۹

۸۵- عارفی شیر داغی، محمد اسحاق، روش شناسی معارف دینی، چاپ ۱، مشهد: انتشارات علوم اسلامی رضوی،

۱۳۹۸

۸۶- عسکری، سیدمرتضی، عقاید اسلام در قرآن کریم، ترجمه محمد جواد کرمی، ج ۲، چاپ ۱، ناشر: مجمع

علمی اسلامی، ۱۳۷۸

۸۷- علوی مهر، حسین، آشنایی با تاریخ تفسیر و مفسران، چاپ ۱، قم: مرکز جهانی علوم اسلامی، ۱۳۸۱

۸۸- -----، روشها و گرایشهای تفسیری، چاپ ۱، قم: اسوه، ۱۳۸۱

۸۹- علوی عاملی، سید محمد، علاقه التجرید، ج ۱، چاپ ۱، تهران، ۱۳۸۱

۹۰- عمید زنجانی، عباسعلی، مبانی و روشهای تفسیر قرآن، چاپ ۳، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،

۱۳۷۳

۹۱- عمید، حسن، فرهنگ عمید، ج ۲، چاپ ۲۱، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۷۹

۹۲- فخر رازی، محمد بن عمر، التفسیر الکبیر: مفاتیح الغیب، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۲۰ق

۹۳- -----، تفسیر کبیر: مفاتیح الغیب، ج ۱، چاپ ۳، مترجم: علی اصغر حلبی، تهران: اساطیر،

۱۳۸۶

۹۴- فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، قم: نشر هجرت، ۱۴۰۹ق

۹۵- قرشی، علی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، تهران: بنیاد بعثت، ۱۳۷۵ش

۹۶- -----، قاموس قرآن، چاپ ۶، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۳۷۱

۹۷- قطب، سید، فی ظلال القرآن، چاپ ۳۵، بیروت: دار الشروق، ۱۴۲۵ق

۹۸- قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر القمی، چاپ ۳، قم: دار الکتب، ۱۳۶۳ش

۹۹- قمی، سعید، شرح توحید الصدوق، ج ۲، چاپ ۱، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۴۱۵ق

۱۰۰- کاشانی، فتح الله بن شکرالله، منهج الصادقین فی إلزام المخالفین، تهران: کتابفروشی اسلامیة، ۱۳۴۰ش

۱۰۱- کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۴۰۷ق

۱۰۲- کمره ای، محمدباقر، گنجینه معارف شیعه امامیه، ج ۱، چاپ ۱، تهران: فردوسی، بی تا

۱۰۳- لاهیجی، فیاض، گوهر مراد، چاپ ۱، تهران: سایه، ۱۳۸۳

۱۰۴- مجلسی، محمد باقر، بحار الأنوار، چاپ ۲، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۳ق

۱۰۵- محمدی، علی، شرح کشف المراد، چاپ ۴، قم: دار الفکر، ۱۳۷۸

۱۰۶- مدرسی، محمدتقی، تفسیر هدایت، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۷

- ۱۰۷- مصطفوی، حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸ ش
- ۱۰۸- مطهری، مرتضی، اسلام و مقتضیات زمان، تهران: صدرا، ۱۳۶۲
- ۱۰۹- -----، مجموعه آثار استاد شهید مطهری، ج ۱، تهران: صدرا، بی تا
- ۱۱۰- معرفت، محمدهادی، التمهید فی علوم القرآن، ج ۱۰، چاپ ۱، قم: مؤسسه فرهنگی تمهید، ۱۳۸۶.
- ۱۱۱- -----، ترجمه التمهید فی علوم القرآن، ج ۱۰، چاپ ۱، قم: مؤسسه فرهنگی تمهید، ۱۳۹۶
- ۱۱۲- معین، محمد، فرهنگ معین، ج ۲، چاپ ۱۶، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۷۹
- ۱۱۳- -----، فرهنگ معین، ج ۴، چاپ ۴، تهران: انتشارات سپهر، ۱۳۶۰
- ۱۱۴- مغنیه، محمدجواد، ترجمه تفسیر کاشف، مترجم: موسی دانش، چاپ ۱، قم: بوستان کتاب ۱۳۷۸
- ۱۱۵- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۳۷۱
- ۱۱۶- مؤدب، سید رضا، روشهای تفسیر قرآن، چاپ ۱، قم: اشراق، ۱۳۸۰
- ۱۱۷- نجفی، محمدجواد نجفی، تفسیر آسان، تهران: اسلامیة، ۱۳۶۴
- ۱۱۸- نعمانی، شبلی، تاریخ علم کلام، ترجمه سید محمد تقی فخر داعی، چاپ ۱، تهران: اساطیر، ۱۳۸۶
- ۱۱۹- نیشابوری، محمودبن ابوالحسن، إيجاز البیان عن معانی القرآن، چاپ ۱، بیروت: دار الغرب الإسلامی، ۱۴۱۵ ق
- ۱۲۰- -----، باهر البرهان فی معانی مشککات القرآن، چاپ ۱، مکه: مرکز إحياء التراث الاسلامی، ۱۴۱۸ ق
- ۱۲۱- واحدی، علی بن احمد، الوجیز فی تفسیر الكتاب العزیز، چاپ ۱، بیروت: دار القلم، ۱۴۱۵ ق
- ۱۲۲- -----، التفسیر البسیط، عربستان: جامعه الامام محمد بن سعود الاسلامیة، ۱۴۳۰ ق

۲. مقالات

۱. احمدیان دلاویز، حسن؛ الویری، محسن، اعتبارسنجی تاریخ از منظر علّامه طباطبائی در تفسیر المیزان، سال هشتم، شماره اول، بهار ۱۳۹۰، ۲۷ - ۳۸
۲. معرفت، محمد هادی، گفت‌وگو با استاد محمدهادی معرفت، فصلنامه پژوهش‌های قرآنی، شماره ۱۰-۹.
۳. ناصری کریموند و دیگران، امان اله، مقاله مبانی علامه طباطبائی در نقد نظرات زمخشری در تفسیر الکشاف با رویکردی بر ادله قرآنی و قرائن درون متنی آیات، پژوهشنامه معارف قرآنی، سال ۱۲، شماره ۴۴، بهار ۱۴۰۰

۳. نرم افزارها

۱. جامع الأحادیث (۳/۵) ؛ تولید کننده: مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.
۲. جامع التفاسیر (۳) ؛ تولید کننده: مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.
۳. سیره معصومان؛ مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.
۴. قاموس النور (۲) ؛ مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.
۵. کتابخانه حکمت اسلامی؛ مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.
۶. کتابخانه کلام اسلامی (۲/۱) ؛ مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.
۷. مرقوم (۲)؛ بنیاد بین المللی علوم و حیانئ اسراء
۸. مشکات الانوار (۲/۵)؛ مرکز تحقیقات کامپیوتری نور.